

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk az ELTE PPK és az MTA II. Osztály
Pedagógiai Tudományos Bizottság Felsőoktatás-pedagógiai
Munkacsoportjának

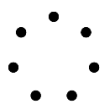
Felsőoktatás-pedagógia Konferencia

című rendezvényére

Időpont: 2023. 04. 13.

Helyszín: ELTE PPK Kazinczy utca 23-27.

Földszint 4. terem

elte | ppk

**Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar**

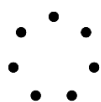
Felsőoktatás-pedagógia Konferencia

2023. április 13.

Az ELTE PPK és az MTA II. Osztály Pedagógiai Tudományos Bizottság Felsőoktatás-pedagógiai Munkacsoportjának közös programja.

A rendezvény célja, hogy teret és alkalmat biztosítson a hazai felsőoktatáskutatók és a felsőoktatás-pedagógiai fejlesztőmunkát végző oktatók, szakemberek közötti tapasztalat- és tudásmegosztásra. Ez a találkozó lehetőség arra, hogy a hazai és nemzetközi felsőoktatási kutatások eredményeire a kutatók és a felsőoktatás-pedagógiai oktató- és fejlesztőmunkát végzők közösen reflektáljanak, megteremtve ezzel a területek közötti kölcsönös átjárhatóságot és szakmai csatornákat.

Az egynapos konferencia szakmai koncepciója az egyetemi ökoszisztémát veszi alapul és mikro, mezo és makro szinteken járja körbe a felsőoktatás kérdéskörét. Mikro szinten a pedagógiai-módszertani területet értjük, ez adja a rendezvény magját és amely a felsőoktatás gyakorlatában felmerülő problémákra és megoldásokra reflektál. Mezo szinten az intézményes viszonyokra, szervezetre és szabályozásra vonatkozó, az intézmények és társadalmi környezetük viszonyát tárgyaljuk. Makro szinten pedig a tudomány és az oktatásügy kapcsolatáról van szó.

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Program

9:30-10:00 Köszöntőt mond Prof. Zsolnai Anikó, az ELTE PPK dékánja

(Levezető elnök: dr. habil. Dorner Helga)

10:00-11:30 Pedagógiai-módszertani terület.

Elnök: Prof. Medgyes Péter (ELTE BTK)

Opponens: Prof. Faragó Klára (ELTE PPK)

Előadók:

Prof. Molnár Gyöngyvér (SZTE), dr. habil. Dringó-Horváth Ida (KRE)

11:30-12:30 Ebédszünet

12:30-13:30 Plenáris előadás: Prof. Hunyady György – Nemzetnevelés a tudomány és a felsőoktatás nemzetközi világában

Opponensek: Prof. Nguyen Luu Lan Anh (ELTE PPK), dr. habil. Rapos Nóra (ELTE PPK)

13:30-15:00 Intézményes viszonyok

Elnök: dr. habil. Rónay Zoltán

Opponens: Prof. Halász Gábor

Előadók:

dr. Kováts Gergely (BCE), Prof. Kozma Tamás (DE)

15:00-15:15 Kávészünet

15:15: 16:45 Tudomány és oktatásügy kapcsolata

Elnök: Prof. Benedek András (BME)

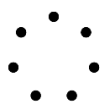
Opponens: dr. habil. Fábri György (ELTE PPK)

Előadók:

dr. Stéger Csilla (PwC), dr. Soós Sándor (ELTE PPK)

16:45-17:00 Konferencia zárása, köszöntőt mond Prof. Bárdos Jenő, az MTA Pedagógiai

Bizottságának elnöke

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Részletes program

9:30-10:00 Köszöntőt mond Prof. Zsolnai Anikó, az ELTE PPK dékánja

(Levezető elnök: dr. habil. Dorner Helga)

10:00-11:30 Pedagógiai-módszertani terület

Elnök: Prof. Medgyes Péter (ELTE BTK)

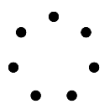
Opponens: Prof. Faragó Klára (ELTE PPK)

Molnár Gyöngyvér: Diagnosztikus értékelés a felsőoktatási tanulmányi sikeresség és a személyre szabott oktatás szolgálatában

A felsőoktatás tömegessé válásával a közoktatásban jelen lévő különbségek megjelentek a felsőoktatásban is, miközben jelentős mértékben csökkent a felsőoktatásban tanári végzettséggel rendelkező oktatók aránya, komoly kihívást támasztva a felsőoktatással szemben. A COVID-19-el kapcsolatos távolléti oktatás tovább növelve a különbséget a motivált, jó önszabályozó és hatékony tanulási stratégiákat alkalmazó diákok és társaik között. Az oktatás minden szintjén felerősödött a hagyományos tanulásszervezési módszerek kritikája. A diákok tanulási sikerességének fokozása érdekében előtérbe kerültek a hatékony tanulás alapját adó képességek fejlesztése, illetve a személyre szabott magas minőségű tanulás, a smart education megvalósításában rejlő lehetőségek alkalmazása. Mindkét megközelítés alappillére a személyre szabott visszacsatolást és fejlesztési lehetőségeket adó diagnosztikus értékelés. Az előadás keretein belül bemutatásra kerülnek a Szegedi Tudományegyetem 2015 óta folyó vonatkozó kutatás-fejlesztési projekt főbb jellemzői és eredményei.

Dringó-Horváth Ida: Oktatás- és kutatásfejlesztő módszertani központok a hazai felsőoktatásban

A magyarországi felsőoktatási intézmények az utóbbi években – a hazai és nemzetközi stratégiai iránymutatásokkal összhangban – egyre erősebben törekedtek az oktatási és kutatási feladatok digitalizálására és ezzel összefüggésben mind a technológiai környezet, mind pedig oktatóik digitális pedagógiai kompetenciáinak megfelelő fejlesztésére. Ennélfogva már a 2020-as világvárvány kitörése előtt is megjelentek az egyes képzőhelyeken azok a szervezeti egységek, melyek ezen folyamatok előmozdításáért és támogatásáért feleltek. A digitálisan támogatott távolléti oktatás kényszerű időszaka pedig egyértelműen hozzájárult ahhoz, hogy

az oktatásinformatikai fejlesztések, képzések erős prioritást nyerjenek a felsőoktatásban, és a fejlesztés, az érdemi munka valóban összegyűjtési szinten, szervezett keretek között folyjon.

Ennek révén az egyes képzőhelyeken már meglévő, oktatásinformatikai fejlesztéssel foglalkozó szervezeti egységek munkája egyre inkább hangsúlyossá vált, feladatkörük és funkciójuk kiszélesedett, míg máshol a folyamat ilyen szervezeti egységek megalakításához, vagy valamely meglévő szervezeti egység feladatköreinek tágításához vezetett.

Az előadás erről az izgalmas és azóta is töretlenül zajló folyamatról kíván áttekintést nyújtani a jelenlegi hazai gyakorlat részletes bemutatásával. A felsőoktatási módszertani központok helye, szerepe és alapvető feladatainak tárgyalásán túl szó lesz a szervezeti egységeket érintő legnagyobb kihívásokról, valamint az elérhető támogatási és együttműködési lehetőségekről is. A kirajzolódó trendeket és a nemzetközi gyakorlatot is figyelembe véve az előadás megpróbálja felvázolni, milyen fejlődési irányt láthatunk majd ezen a területen.

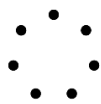
11:30-12:30 Ebédszünet

12:30-13:30 Plenáris előadás

Opponensek: Prof. Nguyen Luu Lan Anh (ELTE PPK), dr. habil. Rapos Nóra (ELTE PPK)

Hunyady György: Nemzetnevelés a tudomány és a felsőoktatás nemzetközi világában

A prezentáció arra igyekszik ráirányítani a figyelmet, hogy a tudományban és a felsőoktatásban világszerte végbemenő változások milyen hatással vannak a szellemi élet ezen területeire Magyarországon, ezen hatások szolgálják vagy károsítják a nemzeti kultúra érdekeit és mennyiben mutatkozik szándék és eredmény ezen érdekek érvényesítésére. Az információkezelés forradalma végigseper a tudomány és felsőoktatás világán is, nemzetközi szinten közös nevezőre hozta ezeket és egy kvantifikált teljesítményértékelési rendszert szült. A magyar tudomány és felsőoktatás rálátással rendelkezik a nemzetközi-fejleményekre és ebben elfoglalt saját helyére, de intézményrendszerének radikális átalakítása során elvesztette működésének nemzeti orientációs pontjait és mechanizmusát. Magyarország kormányának hangsúlyozott nemzeti hitvallása ellenére veszélybe kerül a társadalmi-közösségi szellem, kötődés, szolgálat a magyar tudományos életben és a felsőoktatásban. A nemzetnevelés történetileg felmerült gondolatísága támpontokat ad arra nézve, hogyan lehet termékenyen összekapcsolni a nemzeti és nemzetközi motivációt, nézőpontot, aspirációt. A nemzeti kötődés finomművű kimunkálása a tudomány felfogásában a felsőoktatás-pedagógia kitüntetett

feladata. Tudomány- és oktatáspolitikai tennivalók is állnak a felsőoktatás-pedagógiai célkitűzés realizálásának háttérében – az akadémiai, könyvkiadási és közoktatási feltételek megteremtése. Ha a mai trendek töretlenül folytatódnak, akkor ezek veszélyeztetik a tudományos munka és a felsőoktatás hazai társadalmi relevanciáját, felbontják és leépítik a szellemi élet kontinuitást teremtő belső kommunikációs köreit és a tehetséges fiatal kutató/oktató számára szinte egyedüli józan célként az ország keretein túlmutató pályát jelöli ki.

13:30-15:00 Intézményes viszonyok

Elnök: dr. habil. Rónay Zoltán

Opponens: Prof. Halász Gábor

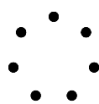
Kováts Gergely: Akadémiai szabadság az európai felsőoktatásban

Az akadémiai szabadságot – vagy ahogyan Magyarországon közismertebb: az oktatás és kutatás szabadságát – gyakran tartják a felsőoktatás egyik alapvető értékének. Ennek ellenére 2010-ig alig-alig volt kutatás tárgya az akadémiai szabadság. 2010 óta azonban egyre több aggódó hang jelent meg mind az amerikai, mind az európai közbeszédben az akadémiai szabadság állapotáról, érvényesüléséről.

Az előadásomban három témakört fogok érinteni. Egyrészt körbejárom az akadémiai szabadság fogalmát, lehetséges megközelítéseit és egyes határterületekkel (például az intézményi autonómiával, szólás szabadságával) való kapcsolatát. Ennek során kitérek az akadémiai szabadság európai és amerikai megközelítésének különbségére is. Másrészt megvizsgálom, hogy az akadémiai szabadságnak milyen mérési és értékelési módszerei alakultak ki, ezeknek milyen erősségei és gyengeségei vannak. Végezetül arra is kitérek, hogy az egyes módszerek tükrében milyen az európai és magyar felsőoktatásban uralkodó akadémiai szabadság, és milyen törekvések vannak ennek védelmére.

Kozma Tamás: A város és egyeteme

A felsőoktatási intézmény (egyetem, tagintézmény, campus stb). száz szállal kötődik környezetéhez. Egyrészt hierarchikusan: fölfelé a fenntartóihoz, lefelé az iskolákhoz, ahol a jövő hallgatók fölkészülnek. Másrészt horizontálisan: beilleszkedve abba a társadalmi és gazdasági környezetbe, amely az intézményt körülveszi, és amellyel szüntelen kölcsönhatásban áll. Ebből az általános megállapításból kiemeljük a tér fontosságát. Az

intézmény horizontális kötődései a földrajzi és társadalmi térben alakulnak ki. Ezért a felsőoktatást kutatni csak a társadalmi térben lehet.

A felsőoktatás hatását a társadalmi térre jól mutatják pl. a LeaRn-kutatás eredményei (Kozma et al 2015). Magyarország tanuló régiói olyan konurbációkból bontakoznak ki, amelyekben felsőoktatással rendelkező városok kapcsolódnak össze (Budapesttől délkeletre, dnyugatra és nyugat felé). Ez egyértelműen mutatja az egyetemek hatását a kistérségek és régiók gazdasági és társadalmi átalakulására.

A tér hatását a felsőoktatásra esettanulmányok sora illusztrálja (Kozma 2016: 188-215; Forray & Kozma 2022). M. város nem küzdött az intézményéért, elvesztette, és ezzel hátrányba szorult a városok versenyében. Sz városnak sikerült nemzetközi vállalkozást behoznia, ami föllendíti a felsőoktatását. O városban azonban alig tud megkapaszkodni az egyetem, noha vállalkozások tömege várja.

A felsőoktatás fenntartói mindezt tudhatják, de általában nem tudatosítják, amikor irreális célokat követnek intézményeik fejlesztésében. A felsőoktatást körülvevő társadalmi tér megismerése segíthet reális célok megfogalmazásában

15:00-15:15 Kávészünet

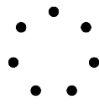
15:15: 16:45 Tudomány és oktatásügy kapcsolata

Elnök: Prof. Benedek András (BME)

Opponens: dr. habil. Fábri György (ELTE PPK)

Stéger Csilla: Kontinuitás vagy diszrupció? A felsőoktatás, a munkaerőpiac és a technológia komplex összefüggései

A felsőoktatásban zajló oktatási alaptevékenységet számos, makroszintű kihívás sújt. A boomer és X generációs oktatók jellemzően Z és lassan Alfa generációs hallgatókat oktatnak. A tudás alapú társadalmakban soha nem látott mennyiségben van igény a felsőoktatásra, miközben a vállalatvezetők és HR-esek egyöntetűen a szakemberhiányt látják az egyik legnagyobb kihívásnak. Még le sem záródott a COVID pandémia, mely táv(olléti) oktatásba kényszerítette a világ oktatásügyét, most az európai energiaválság miatt kellett ismét a digitális térbe kényszerülni a működés-folytonosság biztosítása érdekében. A szinte minden évszakban és kontinensen változásokat hozó klímaválság a felsőoktatásra is feladatot ró, a jövő generációk jobb felkészítése érdekében. Mindezt egy gyorsuló technológiai fejlődés keretében, mely

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

nemcsak új eszközöket és lehetőségeket nyit meg a tanulás támogatására, hanem számos bevett pedagógiai gyakorlatot megkérdőjelez, vagy ellehetetlenít. Mindeközben pedig a végzetek által áhított állásokat és általában a munka világát az automatizáció és a mesterséges intelligencia a szemünk előtt alakítja át. Vajon hol van e feszítő szorításban a felsőoktatási képzések célja, szerepe, jövője?

Soós Sándor: A tudományos teljesítményértékelés felsőoktatási trendjei a tudománymetria szemszögéből

16:45-17:00 Konferencia zárása, köszöntőt mond Prof. Bárdos Jenő, az MTA Pedagógiai Bizottságának elnöke